

Δημήτρης Τσαλουμάς

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Ο Τσαλουμάς στήνει εδώ την εικόνα του γερο-καλλιτέχνη, που η φλόγα αθέατη στις καθημερινές σχέσεις, σιγοκαίει στα σκοτεινά και ξεφορτώνει το πολύτιμο φορτίο του εαυτού - που τον παρομοιάζει με μαούνα - «στις νυχτοχαλασιές»

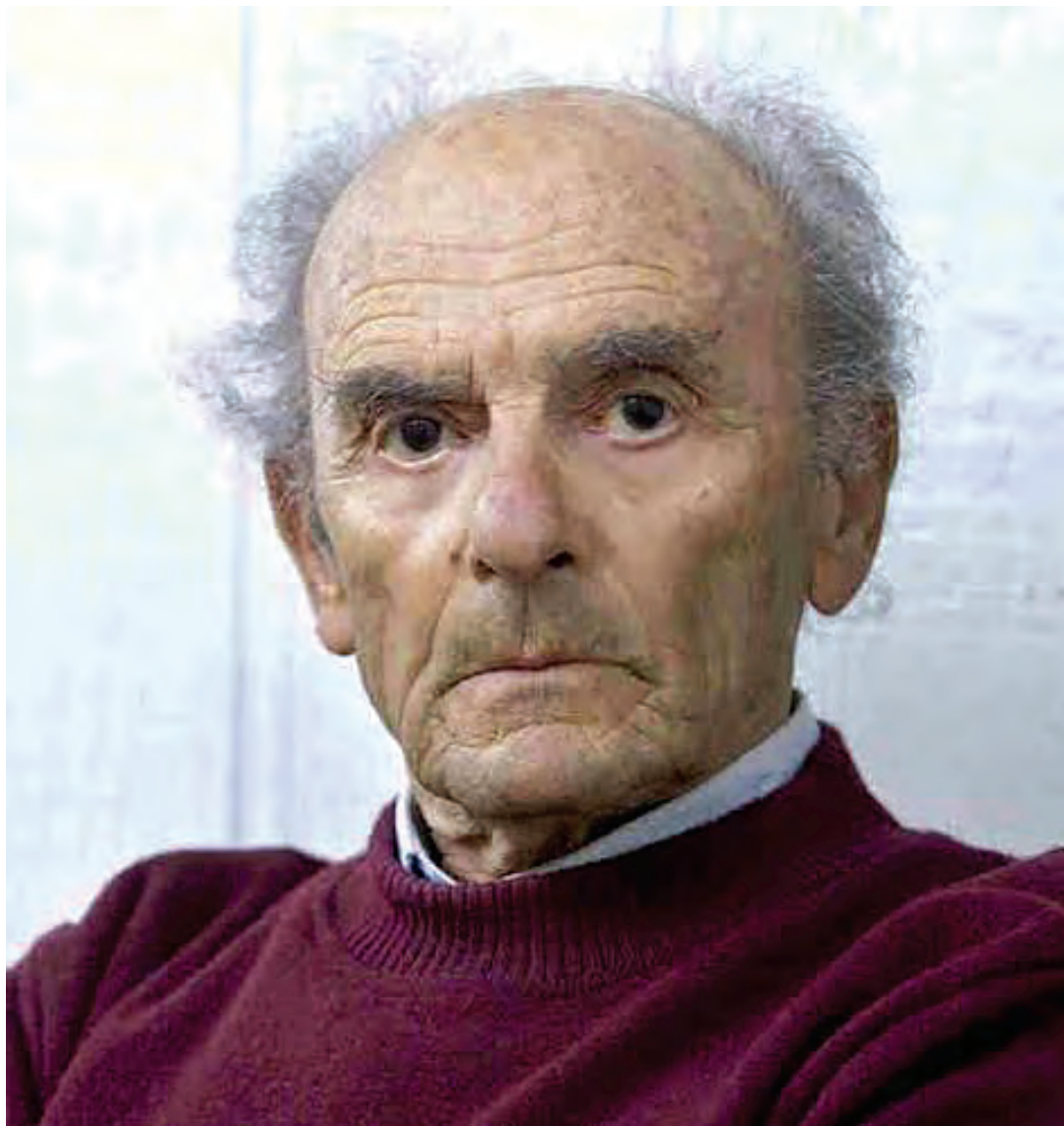
Μέρος 8^ο

Οταν ο Τσαλουμάς δημοσίευσε αυτά τα ποιήματα, είχε περάσει προ πολλού τα 70 του χρόνια. Και δεν είναι χωρίς σημασία το ότι οι μεταφορές που δημιουργεί, συμβαδίζουν με τα χρόνια του και την ψυχική του κατάσταση. Ας δούμε λοιπόν τώρα, μια δεύτερη δέσμη ποιημάτων με πρώτη τη Μαούνα, το ποίημα που έδωσε το όνομά του στην ομώνυμη συλλογή.

Στη Μαούνα, έχουμε την περιγραφή ενός βαριού αργοκίνητου πλεούμενου, που φορτωμένο κυλάει στου φθινοπώρου την αχλή, μέσα στο ποτάμι του νου. Στο τέταρτο δίστιχο, ο ποιητής με μια φράση που μας αιφνιδιάζει, κόβει την αργόσυρτη περιγραφή της μαούνας, με ένα τίναγμα αρνητικό: «όχι δεν είναι άκατος: βάνω τ' αφτί μου ν' αφουγκραστώ». Διπλασιάζει έτσι τη βεβαιότητα για την αργόσυρτη προσπάθεια, η οποία παρουσιάζεται εδώ με το λιγοστό φως ενός φαναριού, που δεν σηματοδοτεί καμιά φανερή κίνηση πάνω σ' αυτό το πλεούμενο. Όμως αν και έχουμε την εικόνα αυτής της ακινησίας, στα κατάβαθα της ύπαρξης του, ο ποιητής σαν κάθε εργατικός παλιός ναυτικός, πολεμά στ' αμπάρι. Ο Τσαλουμάς στήνει εδώ την εικόνα του γερο-καλλιτέχνη, που η φλόγα αθέατη στις καθημερινές σχέσεις, σιγοκαίει στα σκοτεινά και ξεφορτώνει το πολύτιμο φορτίο του εαυτού - που τον παρομοιάζει με μαούνα - «στις νυχτοχαλασιές», όταν οι άλλοι αποσύρονται στην ασφάλεια του οίκου τους, θαρρώντας πως τα σημαντικά πράγματα γίνονται στο μεγάλο της ημέρας φως. Η αντιπαράθεση εδώ μεταξύ του αδύναμου φωτός που «καίει στο καμπούνη» της μαούνας, την αθέατη εργασία του ναυτικού στο αμπάρι και το μεγάλο της ημέρας φως, που ισχύει για τον πολύ κόσμο, αναδεικνύει την κοπιώδη αθέατη και ανυποψίαστη εργασία που ο ποιητής καταβάλλει, σαν προϋπόθεση για να πάει το ταξίδι καλά και τα εμπορεύματα να ξεφορτωθούν ασφαλή στον προορισμό τους.

Η ΜΑΟΥΝΑ

Πέρα απ' του νου τις σκληροκόκαλες φραγές σαν τάφρος δίχως βλάστηση κυλάει ένα ποτάμι στου φθινοπώρου την αχλή, και πάνω σ' αυτό το ποτάμι δώθε και πέρα απ' τους καταρράκτες της σκοτεινιάς γλιστρά μια μαούνα αργά και πάντα ήσυχα σαν κάτω απ' τα παράθυρα παιδιών που κοιμούνται. Όχι, δεν είναι η άκατος: βάνω τα' αφτί μου ν' αφουγκραστώ κι είναι η καρδιά όλο έξαρση, γεμάτη απαντοχή. Ένα φανάρι καίει στο καμπούνη, μα δε σαλεύει τίποτα πίσω απ' το κνωπισμένο τζάμι: σαν κάθε τίμιος ποιητής, ο καπετάνιος πολεμά στ' αμπάρι. Καμιά φορά, σαν έχω βίζιτες και το σπίτι λάμπει γυμνά φωτισμένο, η μαούνα λες κι αποσύρεται απ' τη σκηνή. Κι ύστερα ακούω ήχους, νύχια

τα' αγέρα να ξύνουν καμπάνες όπως στις νυχτοχαλασιές, και τότε ξέρω πως κάπου στάθηκε και ξεφορτώνει στα σκοτεινά. Το λέω στους φίλους μου κι αυτοί τρέχουν ανήσυχτοι, αλλά δεν βλέπουν τίποτα και με θαρρούνε χαζό. Γιατί ούτε ποτάμι βρίσκουμε ούτε μαούνα, όσο κι αν ψάχνουν με χάρπη και πυξίδα και στο μεγάλο της ημέρας φως.

Σε ένα σύντομο επόμενο ποίημα της ίδιας συλλογής, με τον τίτλο Η πόρτα, ο Τσαλουμάς εκφράζει πάλι ανησυχία για το ποιητικό του μέλλον. Έχουμε εδώ την περιγραφή μιας πόρτας, που οδηγεί στον περικλειστο κήπο της ποιητικής καταξίωσης. Η πόρτα, ο αυλόγυρος, τα φυτά που εξέχουν από πάνω, και η πλαγιά ενός βουνού, ζωγραφίζονται με τα ωραιότερα μέσα που ένας ζωγράφος θα χρησιμοποιούσε, για να εκφράσει την επιθυμία και την αδημονία του, να περάσει το κατώφλι για τον παράδεισο της αναγνώρισης και της επιτυχίας. Ο ποιητής από το πρώτο δίστιχο, εκφράζει την επίγνωσή του για τις εμμονές και τους φόβους του, «έμμνη πόρτα» θα πει, και θα βάλει τελεία εκεί. Για να συνεχίσει το δεύτερο στίχο με τη φράση «Χωρίς προοπτική». Και στον κάτωτο τοίχο, αυτή η έμμνη πόρτα. Χωρίς προοπτική, αλλά κοντά μονιασμένα σε αρμονίες κάθετες, το φαλακρό βουνό και άλλοι τοίχοι, δεντροκορφές πάνω σε μίσχους με φόντο ραγισμένης χώρας και φωτεινά πουλιά, απέρριπτα, σαν από χέρια αμάθητων παιδιών. Αν και η φράση «χωρίς προοπτική», παραπέμπει στην αίσθηση απουσίας όγκου της πόρτας, με τα επόμενα δύο δίστιχα η φράση αποχτάει την πραγματική της σημασία. Η έλλειψη προοπτικής,

παραπέμπει στην αγωνία του για το ποιητικό του μέλλον. Παρακάτω γράφει Αν χτυπούσα πρωί θα με περίμενε ωραία μες στην καλοκαιριάτικη σιγή της κάμαρης, όλο χαρά που θα την έβρισκα έτσι, με το παλιό μου δώρο της αγέραστης νιότης. Και ξεκινώ λοιπόν με μεγάλη λαχτάρα, μα όταν φθάσω εκεί, όποιο κι' αν πάρω δρόμο, τυχαίνει πάντα νύχτα. Και καταριέμαι την τύχη μου. Γιατί ξέρω αυτά τα μέρη, Ξέρω πόσο φοβούνται τους ζητιάνους άμα νυχτώσει.

Πίσω από την πόρτα που ο ποιητής «ξεκινάει» για να χτυπήσει, περιμένει η «ωραία» αναγνώριση, για να του ανοίξει, και να δεχτεί το δώρο της αγέραστης νιότης του. Εδώ ο Τσαλουμάς συνεχίζει τις τετριμμένες μεταφορές των ποιητών της σχολής του Σίδνεϊ, που οι επιθυμίες τους, δημιουργούσαν αφηρημένες και απρόσωπες θηλυκές μεταφορές. Αλλά το πέραςμα της νιότης, κάνει τον ποιητή να βλέπει τις προσπάθειές του χωρίς προοπτική. Όποιον δρόμο κι' αν πάρει, έχει την αίσθηση ότι φτάνει σε ακατάλληλη ώρα για την επιτυχία, η πόρτα φοβάται πως δεν θα ανοίξει, επειδή η ώρα είναι περασμένη. Και όχι μόνο αυτό, αλλά επιπλέον αναλογίζεται μην τον πάρουνε και για ζητιάνο. Αυτός, που ειρωνεύτηκε τους άλλους ομοτέχνους του ποιητές, και τους είπε να προσέχουν να μην είναι απαιτητικοί, και να μην ζητούν την αναγνώριση, αλλά να κοπιήσουν πρώτα πάνω στην τέχνη τους.